

วิธีการออกเสียงภาษาบาลี
การอ่านบาลีเขียนด้วยอักษรไทย

ภาษาบาลีเดิมเรียกว่า ปาลิภาษา เป็นภาษาเก่าแก่ที่ใช้บันทึกหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา

ทั้งที่เป็นพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ฯลฯ

ภาษาบาลีมีกำเนิดจากแคว้นมคธในชมพูทวีป และเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ภาษามคธ หรือภาษามาคธี

คำขอบรรพชาอุปสมบทเป็นภาษาบาลี แต่ใช้อักษรไทยและอักษรโรมัน สำหรับอักษรไทย

มีหลักการออกเสียงภาษามคธดังนี้

พยัญชนะ " ท "	ให้ออกเสียง	ฏ	เช่น ปณทิตโต	ออกเสียงเป็น	ปณ-ติ-โต
พยัญชนะ " ท "	ให้ออกเสียง	ด	เช่น ทุติยัมปี	ออกเสียงเป็น	ตุ-ติ-ยัม-ปี
พยัญชนะ " ส "	ให้ออกเสียง	ซ	เช่น เอสาทัง	ออกเสียงเป็น	เอ-จ้ำ-จั้ง
พยัญชนะ " ท "	ให้ออกเสียง	ฮ			
พยัญชนะ " ถ "	ให้ออกเสียง	ท			
พยัญชนะ " ผ "	ให้ออกเสียง	พ			
พยัญชนะ " พ "	ให้ออกเสียง	บ	เช่น พุทัจจ	ออกเสียงเป็น	บุท-จัจ
พยัญชนะ " ช "	ให้ออกเสียง	ค			
พยัญชนะ " ค "	ให้ออกเสียง	กง			
พยัญชนะ " จ "	ให้ออกเสียง	จย			

พยัญชนะที่เสียงลงคอ ได้แก่ พยัญชนะ ภ , ฆ , ฐ , ณ , ฒ เช่น อัมโม ออกเสียงเป็น ตัม-โม (ก้องในลำคอ)

พยัญชนะที่เสียงขึ้นจมูก ได้แก่ พยัญชนะ ฌ , ฐ , ณ , ญ

การอ่านภาษาบาลีเขียนด้วยอักษรไทย แบบภาษามคธ

การอ่านภาษาบาลีแบบภาษามคธนั้นให้อ่านพยัญชนะทุกตัวเหมือนภาษาไทยยกเว้นพยัญชนะ ๑๔ ตัว ที่ออกเสียงไม่เหมือนพยัญชนะในภาษาไทย ได้แก่

พยัญชนะ " ค "	ให้ออกเสียง	ก	กล้ำกับ	ง	เป็น	กข	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	g
พยัญชนะ " จ "	ให้ออกเสียง	จ	กล้ำกับ	ข	เป็น	จข	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	j
พยัญชนะ " ผ "	ให้ออกเสียง	ผ	กล้ำกับ	ท	เป็น	ผท	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	gh
พยัญชนะ " เม "	ให้ออกเสียง	เม	กล้ำกับ	ท	เป็น	เมท	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	jh
พยัญชนะ " ฒ "	ให้ออกเสียง	ฒ	กล้ำกับ	ท	เป็น	ฒท	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	dh
พยัญชนะ " ฐ "	ให้ออกเสียง	ฐ	กล้ำกับ	ท	เป็น	ฐท	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	dh
พยัญชนะ " ภ "	ให้ออกเสียง	ภ	กล้ำกับ	ท	เป็น	ภท	ตรงกับอักษรโรมัน คือ	bh
พยัญชนะ " ท "	ให้ออกเสียง	ฏ					ตรงกับอักษรโรมันคือ	d
พยัญชนะ " ท "	ให้ออกเสียง	ด					ตรงกับอักษรโรมัน คือ	d
พยัญชนะ " พ "	ให้ออกเสียง	บ					ตรงกับอักษรโรมัน คือ	b

พยัญชนะที่ออกเสียงพิเศษให้จันนาสิก หรือ เพดานี้ ได้แก่

พยัญชนะ " ณ " ให้ออกเสียงตรงกับอักษรโรมัน คือ n

พยัญชนะ " ฎ " ให้ออกเสียงตรงกับอักษรโรมัน คือ t

พยัญชนะ " ฐ " ให้ออกเสียงตรงกับอักษรโรมัน คือ th

พยัญชนะ " ณ " ให้ออกเสียงตรงกับอักษรโรมัน คือ n

ในกรณีที่สวด เมื่อต้องการหยุดเปลี่ยนลมหายใจ ให้พยายามหยุดเปลี่ยนลมหายใจตามเครื่องหมายวรรคตอน เช่น . , " " ; : ? เป็นต้น.²

คำขอบรรพชาอุปสมบท เป็นภาษาบาลี

แต่ใช้อักษรไทยและอักษรโรมัน
สำหรับอักษรไทยมีหลักในการออกเสียงดังนี้

พ ให้ออกเสียง บ เช่น พุทฺธัง

ออกเสียงเป็น บุทฺธัง

ท , ท ให้ออกเสียง ด เช่น ทุติยัมปิ พุทฺธัง

ออกเสียงเป็น ดุติยัมปิ บุทฺธัง

อักษรสูงทุกตัว ให้ออกเสียงเป็น วรรณยุกต์โท เช่น เอสาทัง

ออกเสียงเป็น เอสัทัง

พยัญชนะที่เสียงลงคอ (ก้องในลำคอ)

ได้แก่ พยัญชนะ ภา , พ , ฐ , ณ , ฒ

พยัญชนะที่ออกเสียงพิเศษให้จันนาสิก (จมูก)

ได้แก่ พยัญชนะ ฦ , ฦ , ณ , ฦ

พิธีบรรพชาอุปสมบท

วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาทั้ง (ธรรมยุตินิกาย)

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับผ้าไตรอุ้มประนมมือเข้าไปในสังฆสนันนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย
รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌาย์ แล้วกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ทน
แล้วนั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตรประนมมือเปล่งวาจาถึงสรณะและขอบรรพชาารวมเป็นกลุ่มด้วยคำมคอ

ทยุตตามจุตจุลภาค (.) ว่าดังนี้

คำกล่าวขอบรรพชาอุปสมบท (สำหรับสามเณร)

เอสาทั้ง ภัณฑ , สุจิระปะรินิพพุตัมปิ , ตัง ภาคะวันตัง ณะระณัง ตัจฉามิ , อัมมัญจะ ภิกขุ สังฆัญจะ , ละเภยยาทั้ง ภัณฑ ,
ตัสสะ ภาคะวะโต , อัมมะวินะเย ปัพพชัง.

หุตัยัมปาทั้ง ภัณฑ , สุจิระปะรินิพพุตัมปิ , ตัง ภาคะวันตัง ณะระณัง ตัจฉามิ , อัมมัญจะ ภิกขุ สังฆัญจะ , ละเภยยาทั้ง ภัณฑ ,
ตัสสะ ภาคะวะโต , อัมมะวินะเย ปัพพชัง.

ตะติย์ัมปาทั้ง ภัณฑ , สุจิระปะรินิพพุตัมปิ , ตัง ภาคะวันตัง ณะระณัง ตัจฉามิ , อัมมัญจะ ภิกขุ สังฆัญจะ , ละเภยยาทั้ง ภัณฑ ,
ตัสสะ ภาคะวะโต , อัมมะวินะเย ปัพพชัง.

อะทั้ง ภัณฑ , ปัพพชัง ยาจามิ , อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเทตตะวา , ปัพพาเชตะ มัง ภัณฑ , อะนุกัมปัง อุปาทายะ.
หุตัยัมปิ อะทั้ง ภัณฑ , ปัพพชัง ยาจามิ , อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเทตตะวา , ปัพพาเชตะ มัง ภัณฑ , อะนุกัมปัง อุปาทายะ.
ตะติย์ัมปิ อะทั้ง ภัณฑ , ปัพพชัง ยาจามิ , อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเทตตะวา , ปัพพาเชตะ มัง ภัณฑ , อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะ ฟังรับผ้าไตรจากภิกษุขาเภกจะ คือผู้มุ่งบรรพชาอุปสมบทมาวางไว้ตรงหน้าตัก แล้วฟังสอนภิกษุขาเภกจะ กล่าวถึงพระรัตนตรัยอันเป็นหลักสำคัญแห่งพระธรรมวินัยแนะนำให้น้อมใจด้วยศรัทธาเลื่อมใสถือเอาเป็นสรณะ แสดงให้รู้จักประโยชน์แห่งการบวช และบอกตลปะญจนกรรมฐาน ให้ไว้ค้ำหนึ่งเป็นจิตตภาวนาอธิบายให้รู้ความ ฟังว่านำให้ภิกษุขาเภกจะ ว่าตามที่ละบท โดยอนุโลมคือตามลำดับ และโดยปฏิโลมคือทวนลำดับ ดังนี้

เกสา, โลม, นะขา, ทัณฑา, ตะโจ. (อนุโลม)

ผมทั้งหลาย, ขนทั้งหลาย, เล็บทั้งหลาย, ฟันทั้งหลาย, หนัง

ตะโจ, ทัณฑา, นะขา, โลม, เกสา. (ปฏิโลม)

หนัง, ฟันหลาย, เล็บทั้งหลาย, ขนทั้งหลาย, ผมทั้งหลาย

ครั้นสอนแล้ว พระอุปัชฌายะฟังชักอังสะออกจากผ้าไตร เมื่อท่านจะสวมอังสะให้ ฟังนั่งท่าเทพพนม น้อมตัวและศรัทธา ยกมือขวาจับหู ทุ่มให้ภิกษุขาเภกจะแล้ว ฟังมอบกาสาเยให้ ฟังก้มลงรับผ้าไตรวางไว้บนมือ ฟังบอกวิธีครองผ้าครบไตรจีวรแล้วออกไปท่มที่นอกพระอุโบสถ ส่งภิกษุขาเภกจะไปครองผ้า ถ้างั่งภิกษุรูปหนึ่งช่วยครองผ้าให้ ลักเป็นการสะดวก

ฝ่ายภิกษุขาเภกจะอันพระอุปัชฌาย์ส่งกลับออกไป ฟังก้มผ้ากาสาเยอันท่านมอบให้ นั้น เมื่อรับผ้าไตรแล้ว ประณมมือถอยหลังออกมาพอสมควรแล้ว ทัณฑา กลับออกไปท่มที่นอกพระอุโบสถ ยืนครองผ้าในที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ตามวิธีอันพระอุปัชฌายะส่งนั้น

ครั้นเสร็จแล้วแล้ว ฟังเข้าไปทบทวนพระอาจารย์ผู้หนึ่งคอยท้าวอยู่ข้างท้ายสังฆสนนิบาต รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบลง ๓ ทน หนึ่งคุกเข่าประณมมือ เปล่งวาทขอสรณะและศีลว่าดังนี้

อะหัง ภันเต สรรณะสีลัง ยาจามิ.

พุทธิมปี อะหัง ภันเต สรรณะสีลัง ยาจามิ.

ตะติมปี อะหัง ภันเต สรรณะสีลัง ยาจามิ.

พระอาจารย์ฟิ่งกล่าวคำนมัสการ ให้บัพพชชาเปกจะว่าตามไปดังนี้

...นะโม ตัสสะ ะคะคะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.. (3 ทน)

แต่นั้น พระอาจารย์ฟิ่งสอนด้วยคำว่า " เอวัง ะเทติ " หรือ " ยะมะหัง ะทามิตัง ะเทติ " (เจ้าจงว่าอย่างนี้)
บัพพชชาเปกจะ ฟิ่งรับว่า " อามะ ภาณเต " (ขอรับ เจ้าข้า)

พระอาจารย์ฟิ่งบอกบัพพชชาเปกจะ ให้อธิษฐานใจถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะแล้วฟิ่งนำไปส่งว่าสรณคมน์ตามไปที่ละพากย์ ดังนี้

	พุท	ัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ		
	ัม	หัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ		
	สัง	หัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ		
ทุติ	ยัม	ปิ	พุท	ัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ
ทุติ	ยัม	ปิ	ัม	หัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ
ทุติ	ยัม	ปิ	สัง	หัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ
ตะติ	ยัม	ปิ	พุท	ัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ
ตะติ	ยัม	ปิ	ัม	หัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ
ตะติ	ยัม	ปิ	สัง	หัง	ะระ	ณัง	คัจ	ฉามิ

เมื่อท่านว่า....สรณะคะมะหัง นิฏฐิตัง บัพพชชาเปกจะฟิ่งรับว่า... อามะ ภาณเต

แต่นั้นพระอาจารย์ฟิ่งบอกให้รู้ว่า บรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสรณคมน์เพียงเท่านี้

สามเณรนั้น มีลักษณะอันพึงศึกษาตามพระบัญญัติ ๑๐ ประการ พึงศึกษาตามบาลีไปก่อน แล้วพึงกล่าวนำให้สามเณรว่าตามไปที่ละลักษณะ ดังนี้

ปฏาติปาตา	เดระมะณี	
อะทินนาทานา	เดระมะณี	
อะพรัทัมะ จะริยา	เดระมะณี	
มุสวาถา	เดระมะณี	
สุร่า เมระยะ มัชชะ ปะมาทัฏฐานา	เดระมะณี	
วิกาละโกชะนา	เดระมะณี	
นัจจะ คีตะ วาทิตะ วิสุกะทัสสะนา	เดระมะณี	
มาลา คันธะ วิเลปะนะ ชารณะะ มัณฑะนะ วิภูสะนัฏฐานา	เดระมะณี	เดระมะณี
อุจจาสะยะนะ มะทาสะยะนา	เดระมะณี	
ชาตะ รูปะ ระชะตะ ปะภูคคะทะนา	เดระมะณี	

พระอาจารย์นำกล่าว คำสมาทานลักษณะ ๑๐ " อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ. " ให้ว่าตามดังนี้

อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ.

อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ.

อิมานิ ทะสะ สิกขาปะทานิ สะมาทียามิ.